

Kroniek

C. van Dijk

Doop in het midden?

In het *Nederlands Dagblad* van 20 juni bepleitte de Nederlands gereformeerde ds. J.M. Mudde uit Haarlem het accepteren van baptisten als volwaardige leden van de gereformeerde kerken.

Door sommige baptistenvoorgangers wordt bepleit om kinderdoopaanhangers volledig te aanvaarden. Mudde bepleit de tegengestelde beweging: ook gereformeerde kerken moeten aan baptisten laten merken dat ze er helemaal bij horen.

Mudde zelf geeft aan dat hij overtuigd is van de kinderdoop. Op bijbelse gronden is hij ervan overtuigd dat kinderen gedoopt horen te worden. Maar hij is bereid om te accepteren dat er christenen zijn die daar anders over denken.

Hij heeft geleerd ‘dat baptisten, die heel anders over de doop denken, in precies dezelfde Heer en precies hetzelfde evangelie geloven. Zij verzamelen zich rond hetzelfde kruis en benadrukken – niet minder dan gereformeerden – dat zij geheel en al uit genade leven en dat geloof een gave van God is. Hoewel gereformeerden en baptisten verschillend over de doop denken, zijn zij een in de Heer en een in geloof, hoop en liefde.’

Hij schrijft verderop: ‘Hoewel baptisten en gereformeerden verschillend over de doop denken, is het reddende evangelie van Gods genade daarbij in het geheel niet in het geding. Zij dienen een Heer en mogen zich beiden door hun Heer aanvaard weten.’

Zou dat helpen? Om zo’n stukje van de gereformeerde leer te relativiseren? En is het niet waar dat je vaak een oprecht leven uit het geloof mag opmerken bij baptisten? En dat je daar bij lang niet elke als kind gedoopte gereformeerde veel van te zien krijgt? Meer letten op wat je verbindt dan op wat je scheidt, is dan de leus.

Verschil

Maar is een verschil van mening over de doop werkelijk los te zien van het geloof in de Here Jezus en in het kruis waaromheen je je verzamelt?

Is het bijvoorbeeld dezelfde doop waar je over spreekt? Volgens mij zijn er best belangrijke verschillen.

Een doop die Gods beloften onderstreept, is iets anders dan een doop die de menselijke toewijding markeert. En dat is het verschil tussen kinderdoop en volwassendoop.

De doop in gereformeerd perspectief is de onderstreping van de belofte van God. Gedaan aan de dopeling.

De doop in baptistisch perspectief is een onderstreping van de menselijke keuze voor God. En de Bijbel kent beide momenten. Zeker het Nieuwe Testament met zijn zendingsgeschiedenis: wie gelooft, moet zich laten dopen. Zich in de doop toewijden aan de Here. Maar dat heeft als grond dat Gods beloften voor je gelden. Dat je die bent gaan geloven.

De gedachte dat God ons altijd voor is, is duidelijk in heel de geschiedenis van Gods volk, zoals ons doopformulier nummer II zo duidelijk onder woorden brengt. De beloften golden voor heel Gods volk, en zo voor de enkeling.

Van het geheel naar de enkeling.

Vanuit baptistisch perspectief zie je meer de andere beweging: de enkeling geeft zijn hart aan de Heer, en die enkelingen samen vormen de gemeente.

Er zijn verschillen in de doopleer. En die werken ook uit in de kerkleer. En vervolgens in de plaats die jongeren in de gemeente innemen.

Het zal naar mijn stellige overtuiging niet lang vol te houden zijn: enerzijds als de leer van de kerk handhaven dat kinderen gedoopt moeten worden, maar anderzijds mensen die er anders over denken, geen strobreed in de weg leggen. Want ze hebben dezelfde Heer, hetzelfde geloof, dezelfde hoop en liefde.

Van tweeën een: of we gaan toch weer uiteen, of we verliezen de vastheid van overtuiging aangaande de kinderdoop.

Het lijkt alsof voor Mudde de eenheid hier grotere prioriteit heeft dan de waarheid.

Tolerantie

En trouwens, het is vandaag al zo dat wie over de kinderdoop een andere visie heeft dan de gangbare in de kerk, op een zekere tolerantie mag rekenen. Wie tegen de kinderdoop is, hoeft niet uit de gemeente te verdwijnen. Hij of zij is welkom om zich in het onderwijs van de gemeente mee te laten nemen. Daarbij is wel uitgangspunt wat we als kerk samen belijden. Het wordt niet geaccepteerd wanneer zo iemand de volwassendoop gaat lopen promoten in de gemeente. En het is naar mijn overtuiging ook niet mogelijk dat iemand een ambt bedient, terwijl hij op zo'n belangrijk punt naar de gereformeerde belijdenis dwaalt.

Pijn en verontwaardiging

Ds. Mudde neemt als voorbeeld iemand die zich heeft laten overdopen. Het komt voor dat zo iemand wordt afgehouden van deelname aan het heilig avondmaal. 'Het mag duidelijk zijn dat deze gang van zaken veel pijn en verontwaardiging bij baptisten veroorzaakt.'

Die pijn moet voorkomen worden, wat Mudde betreft.

Alle begrip voor de pijn bij de baptist die net een feest gevierd heeft: iemand heeft zich met huid en haar overgegeven aan Christus en ging het bad van de wedergeboorte in. Die houdt je toch niet af van de tafel van de Here?

Maar nu even bekeken vanaf de andere kant: is daar geen pijn en verontwaardiging? Iemand is als kind gedoopt. God heeft zijn heilige naam voor tijd en eeuwigheid aan deze dopeling verbonden. En nu wordt die doop zo weinig waard geacht dat die over moet... En nu wordt dat sacrament gezocht en gevonden in een andere gemeente, los van de kerk waar de Here je roept. Is het dan niet duidelijk dat er zich een breuk voltrekt? Een breuk in je leven: je kinderdoop, daar kruip je niet meer in terug, dat zul je vanaf nu doen in je volwassendoop.

En dopen is toch ook je verbinden aan de gemeenschap? Is het niet zo dat je laten dopen in een andere kerkformatie impliceert dat je je onttrekt aan de gemeente waarvan je lid bent? Goed, dat is niet automatisch zo, maar moet niet duidelijk worden gemaakt dat wat je doet, elementen in zich draagt van een onttrekking? Is het niet minstens een vraag die met kracht gesteld moet worden: 'Jouw overdoop, hoe verhoudt die zich tot het aangaan aan de avondmaalstafel hier?'

Daar wordt een verschil in geloofsbeleving zichtbaar: ik tekende hierboven een lijn van het geheel naar het individu: Gods beloften voor zijn volk, daar deelt de dopeling in.

Is het bij het sacrament van het heilig avondmaal niet net zo? Dat hier duidelijk wordt dat wanneer je vanuit het individu kijkt, er geen enkel probleem lijkt te zijn tegen avondmaalsviering: ‘Het gaat juist heel goed met mijn persoonlijke geloof!’ Maar vanuit het geheel van de gemeente gedacht is er een streep getrokken, een breuk wordt zichtbaar: door de doop verbonden aan een andere gemeenschap. Het doopwater dat je aan onze gemeenschap bond, was niet langer meer waardevol genoeg in je ogen.

Volwaardig?

De baptist een volwaardige plaats toekennen in de gereformeerde kerk zou moeten betekenen dat de kerk de volwassendoop als alternatief aanbiedt. En ook alternatieven aanbiedt voor ouders die hun kinderen niet willen laten dopen. Daarmee verloochent de kerk haar belijdenis op dit punt. Maar het is wel de enige weg voor een ‘volwaardige plaats’ in de gereformeerde kerken.

Het blijft in het artikel van ds. Mudde onduidelijk of hij nu bepleit dat er een alternatief inwijdingsritueel in de christelijke kerk moet worden geboden voor hen die afzien van de doop van kinderen.¹ Dat verdraagt zich naar mijn vaste overtuiging niet met de stelling dat kinderen gedoopt moeten worden. Daar haal je de druk van af als je een alternatief aanbiedt. En wat, als de niet gedoopte kinderen later de doop als volwassendoop aanvragen? Dat is in hun beleving iets anders dan een verlate kinderdoop...

Kinderen van gelovigen moeten als erfgenamen van Gods verbond gedoopt worden. Dat is onze belijdenis. Daar staan we voor, ook als we welkom willen heten wie er nu nog anders over denkt. De kerk kent ook ten aanzien van kleine kinderen slechts een volwaardig lidmaatschap: inlijving in Christus door het doopwater.

Afgesloten op 29 juni 2009

Noot:

¹ In het januarinummer van dit blad is Mudde uitgebreid weergegeven toen hij hierover publiceerde in *Opbouw*. Hij bepleit wel degelijk opdragen in plaats van dopen. In genoemde Persrevue zijn ook reacties daarop te vinden. Opnieuw gaat het over het onderscheid tussen Christus als fundament en zaken in de belijdenis die dat fundament niet zouden raken. Een onvoltooid gesprek.